

נתערב שתצליחו

התבוננות מחודשת בהנחיית תהליך התערבות בקרב נערות מאוכלוסיות

מתויגות

סיגל אופנהיים-שחר

"אל תבקשי ממני לדבר במעגל אני לא יודעת לדבר. אין לי מה להגיד", אביבית מתריסה באוזני המנחה שלה. אביבית אינה היחידה, באמצעות תיאור מקרה המבוסס על חוויות של נערות מאוכלוסיות מתויגות שהשתתפו בסדנאות לחיזוק שאיפה תעסוקתית, המחברת בוחנת מקרוב את התופעה הרחבה של "התנגדויות" העולות ומובעות בקרה המשתתפות למודות האכזבות. שלא כמקובל בהתבוננות בדיעבד מסוג זה, היא מתמקדת דווקא במכניזם של החמצה (בלי להתפתות ל"סיפורי הצלחות"), בעיקר מנקודת מבטן של מפתחות תוכניות ההתערבות והמנחות בסדנאות. בדרכן השופעת כוונות טובות לחזק מסוגלות, הן מוצאות את עצמן לא פעם מעוררות עוד חוויות שליליות של תיוג, ניכור והדרה בקרב המשתתפות. ניתוח התהליך שופך אור על ההקשר החברתי הרחב בניסיונו להתחקות אחר מקורות הכישלון, ומתוך כך לעמוד על החלופות שיש כדי לעודד את מעורבותן הפעילה של המשתתפות, כמו להתאמן ביצירת רשת רחבה של קשרים.

ספר זה בא להציע פרספקטיבה חדשנית המזמינה את המפתחות והמנחות לבדוק מה חסר בתוכניות ובתהליכי ההתערבות ולהבין את הקושי של אוכלוסיות המוגדרות כמחלשות להיתמך מבלי להיחלש. בה בעת הוא מעלה דרכים שבהן ניתן לקדם דיאלוג שתפני. זהו דיון חשוב ורלוונטי לכל העוסקים בעבודה עם נוער מאוכלוסיות מתויגות או בתוכניות התערבות שיטתיות; לכל המעוניינים לעסוק בהנחיה, לזהות מבעי התנגדות ולפתוח צוהר לנתיב של מעורבות; וכמובן לכל המבקשים להרחיב ידע תאורטי בתחום הרווחה והחינוך בתנאים המקדמים למידה מבוססת חוויות מפתח חיוביות.

"הספר סולל נתיב להכשרתן של מנחות כ'בנות ברית', כמי שיודעות כיצד ניתן לספק לנערות בתהליך הלמידה את התחושה שאינן 'מוצר מדף' מוגדר מראש אלא בעלות זהות ייחודית וצרכים מגוונים".

(פרופ' אורלי בנימין)

ד"ר סיגל אופנהיים-שחר מלמדת באוניברסיטת בר-אילן בתוכנית ללימודי מגדר בחוג לסוציולוגיה ובבית הספר לחינוך; ובבית הספר לחינוך בקריה האקדמית אונו. מחקריה עוסקים בהוראה, בהדרכה ובהנחיה של תהליכי למידה מגוונים המתמקדים בתופעת ההתנגדויות וכן בשילוב הדרכים לביסוס אמון וליצירת הזדמנויות למעורבות פעילה בתהליך הלמידה.